

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2020/1308,

21. september 2020,

millega Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavat õigusraamistikku käsitatakse piiratud ajavahemikul samaväärsena kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 648/2012

(teatavaks tehtud numbri C(2020) 6539 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 25 lõiget 6,

ning arvestades järgmist:

- (1) 29. märtsil 2017 esitas Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik (edaspidi „Ühendkuningriik“) Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta EList välja astuda. 17. oktoobril 2019 saavutasid Euroopa Liit ja Ühendkuningriik kokkuleppe väljaastumislepingu ⁽²⁾ ning sellele lisatud Iirimaa ja Põhja-Iirimaa muudetud protokoll ja muudetud poliitilise deklaratsiooni ⁽³⁾ kohta. Kõnealuse lepingu kohaselt ja pärast selle ratifitseerimist Ühendkuningriigi Parlamendi Alamkojas, heakskiitmist Euroopa Parlamendis ja sõlmimist nõukogus sai Ühendkuningriigist 1. veebruaril 2020 kolmas riik ning liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis lõpeb 31. detsembril 2020.
- (2) Nagu märgitud komisjoni 9. juuli 2020. aasta teatises Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Muutusteks valmistumine. Teatis valmisoleku kohta seoses Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahelise üleminekuperioodi lõppemisega“, ⁽⁴⁾ on komisjon Euroopa Keskpanga (EKP), Ühtse Kriisilahendusnõukogu ja Euroopa järelevalveasutuste tehtud analüüsi põhjal kindlaks teinud, et Ühendkuningriigis asutatud kesksete vastaspoolte (edaspidi „Ühendkuningriigi kesksed vastaspoole“) kaudu tuletisinstrumentide kesksel kliirimisel võib tekkida finantsstabiilsusrisk. Selleks et anda liidus asutatud kliirivatele liikmetele (edaspidi „liidu kliirivad liikmed“) aega riskipositsiooni vähendamiseks Ühendkuningriigi turutaristusuhetes, samuti et anda liidus asutatud kesksetele vastaspooltele (edaspidi „liidu kesksed vastaspoole“) aega arendada edasi oma suutlikkust asjaomaste tehingute kliirimiseks ning et tegeleda võimalike finantsstabiilsuse riskidega, on õigustatud samaväärsust kinnitava otsuse vastuvõtmine Ühendkuningriigi suhtes kõnealuses valdkonnas.

⁽¹⁾ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

⁽²⁾ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (ELT C 384I, 12.11.2019, lk 1).

⁽³⁾ Poliitiline deklaratsioon, millega kehtestatakse Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi tulevaste suhete raamistik (ELT C 384I, 12.11.2019, lk 178).

⁽⁴⁾ COM(2020) 324 final.

- (3) Keskne kliirimine suurendab turu läbipaistvust, maandab krediidiriske ja vähendab edasikandumise riski keskse vastaspoolte ühe või mitme liikme kohustuste täitmatajätmise korral. Selliste teenuste osutamine on seega finantsstabiilsuse seisukohast äärmiselt tähtis. Kliirimisteenuste osutamine võib mõjutada ka keskpangade rahapoliitika elluviimist, kui tehinguid kliiritakse liidu keskpanga väljalastud vääringus. Lisaks on kesksete vastaspoolte kliiritud finantsinstrumentid esmatähtsad finantsvahendajatele ja nende klientidele, et maandada näiteks intressiriske, ning need võivad seega tekitada riske liidu reaalmajandusele.
- (4) 31. detsembri 2019. aasta seisuga oli börsiväliste tuletisinstrumentide tinglik väärtus kogu maailmas ligikaudu 500 triljonit eurot, millest intressimäära tuletisinstrumentid moodustavad enam kui 75 % ja välisvaluuta tuletisinstrumentid ligi 20 %. Ligikaudu 30 % kõigist börsivälisest tuletisinstrumentidest on nomineeritud eurodes ja muudes liidu vääringutes. Börsiväliste tuletisinstrumentide keskse kliirimise turg on väga kontsentreeritud; eriti on seda eurodes nomineeritud börsiväliste intressimäära tuletisinstrumentide keskse kliirimise turg, kus rohkem kui 90 % kliirimisest toimub ühes Ühendkuningriigi keskses vastaspooles.
- (5) Ühendkuningriigi lahkumine siseturult ja siseturu aluseks olevast ühise reguleerimise, koordineeritud järelevalve ja täitmismeetmete ökosüsteemist koos liidu vääringutes nomineeritud ja Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte kliiritud finantsinstrumentide olulise osakaaluga tekitavad suuri probleeme liidu ja liikmesriikide ametiasutustele finantsstabiilsuse juhtimisel, seda eelkõige stressiolukorras.
- (6) Ühendkuningriigi liidust väljaastumise mõju on käsitletud mitmes komisjoni teatistes Euroopa Parlamendile, nõukogule ja EKP-le, sealhulgas erandolukorra tegevuskavas, millega nõutakse turuosalistelt ettevalmistatust ja valmisolekut⁽⁵⁾. Liidu kliirivate liikmete praegune riskipositsioon Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes, põhjalikud muutused Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavas õigus- ja järelevalveraamistikus ning Ühendkuningriigi finantsüsteem tervikuna, mis avaldub 1. jaanuaril 2021 koos ohtudega liidu finantsstabiilsusele ja liidu rahapoliitika üleminekule ja toimimisele, nõuab sõltuvuse vähendamist Ühendkuningriigi taristust. See tähendab liidu kliirivate liikmete riskipositsiooni vähendamist Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes, eelkõige eurodes ja muudes liidu vääringutes nomineeritud börsiväliste tuletisinstrumentide riskipositsioonide vähendamist ning liidus tegevusloa saanud kesksete vastaspoolte suutlikkuse suurendamist selliste teenuste osutamiseks. Riski sellise vähendamise saavutamiseks eeldatakse asjaomaselt majandusharult selge protsessi väljatöötamist riskipositsiooni ja sõltuvuse vähendamiseks seoses liidu jaoks süsteemselt oluliste Ühendkuningriigi kesksete vastaspooltega.
- (7) Alates 1. jaanuarist 2021 käsitatakse Ühendkuningriigi keskseid vastaspooli kolmanda riigi kesksete vastaspooltena määruse (EL) nr 648/2012 tähenduses ning nad ei või liidus kliirimisteenuseid osutada, välja arvatud juhul, kui Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) neid kõnealuse määruse artikli 25 kohaselt tunnustab. ESMA võib kolmandas riigis asutatud keskset vastaspoolt tunnustada ainult juhul, kui komisjon on vastu võtnud rakendusakti, millega määratakse kindlaks, et kõnealusest riigist pärit kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatav õigus- ja järelevalvekord on samaväärne määruses (EL) nr 648/2012 sätestatud nõuetega ning kui ta on eelnevalt kindlaks teinud, et keskne vastaspool on liidu finantsstabiilsuse seisukohast süsteemselt oluline. Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte tunnustamise puudumise korral ei tohi liidus asutatud vastaspooleid kliirida börsiväliseid tuletisinstrumente, mille kliirimiskohustus on määruse (EL) nr 648/2012 artikli 4 kohaselt Ühendkuningriigi kesksel vastaspooltel. Selline olukord võib tekitada nendele vastaspooltele ajutisi raskusi kliirimiskohustuse täitmisel, mis omakorda võib ohustada liidu ja liikmesriikide finantsstabiilsust ning rahapoliitika elluviimist. Seetõttu on vaja, et kõnealuses enneolematu olukorras käsitatakse Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavat õigus- ja järelevalvekorda piiratud ajavahemikul ja eritingimustel samaväärsena, et need kesksed vastaspooleid saaksid jätkata kliirimisteenuste osutamist liidus.

⁽⁵⁾ Komisjoni 4. mai 2017. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ja Euroopa Keskpangale: „Reageerimine kriitilise finantsturgude infrastruktuuriga seotud probleemidele ja kapitaliturgude liidu edasiarendamine“ (COM(2017) 225 final), komisjoni 19. juuli 2018. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispannangale: „Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust 30. märtsil 2019“ (COM(2018) 556 final) ning komisjoni 13. novembri 2018. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispannangale: „Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust 30. märtsil 2019: erandolukorra tegevuskava“ (COM(2018) 880 final).

- (8) Selleks et kolmandas riigis tegevusloa saanud kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavat õigus- ja järelevalvekorda saaks käsitada samaväärsena määruses (EL) nr 648/2012 sätestatud korraga, peavad vastavalt kõnealuse määruise artikli 25 lõikele 6 olema täidetud kolm tingimust.
- (9) Esiteks tuleb kolmanda riigi õigus- ja järelevalvekorraga tagada, et kõnealuse kolmanda riigi kesksed vastaspoolled täidavad õiguslikult siduvaid nõudeid, mis on samaväärsed määruse (EL) nr 648/2012 IV jaotises sätestatud nõuetega. Komisjonile kättesaadava teabe alusel võttis Ühendkuningriik määruse (EL) nr 648/2012 asjaomased sätted üle Ühendkuningriigi siseriiklikku õigusesse alates Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kuupäevast⁽⁶⁾ ja seetõttu saab Ühendkuningriigi siseriiklikku õigust pidada samaväärseks määruse (EL) nr 648/2012 IV jaotises sätestatud nõuetega.
- (10) Teiseks tuleb kolmanda riigi õigus- ja järelevalvekorraga tagada, et kõnealuses kolmandas riigis asutatud kesksete vastaspoolte üle tehakse pidevalt tõhusat järelevalvet ja nende suhtes võetakse tõhusaid täitmismeetmeid. Kuni 31. detsembrini 2020 on Ühendkuningriigi kesksed vastaspoolled vastavalt Ühendkuningriigi siseriiklikule õigusele ja kooskõlas määrusega (EL) nr 648/2012 Inglise Panga järelevalve all⁽⁷⁾. Pärast nimetatud kuupäeva jääb Inglise Pank määruse (EL) nr 648/2012 Ühendkuningriigi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise raames vastutavaks kesksete vastaspoolte järelevalve eest ning praegu puuduvad andmed selle kohta, et kõnealuses järelevalves oleks ette näha olulisi muudatusi.
- (11) Kolmandaks tuleb kolmanda riigi õigusraamistikus ette näha tulemuslik samaväärne süsteem kõnealuse kolmanda riigi õiguskorra kohaselt tegevusloa saanud kesksete vastaspoolte tunnustamiseks. Ühendkuningriik on inkorporeerinud määruse (EL) nr 648/2012 artiklis 25 sätestatud samaväärsussüsteemi olulisemad elemendid oma siseriiklikku õigusesse. Ühendkuningriik on siiski kehtestanud ka ajutise tunnustamise korra, millega peatatakse määruse (EL) nr 648/2012 peamised muudatused vähemalt kolme aasta pikkuseks ajavahemikuks. Kõnealune ajutise tunnustamise kord annab Inglise Pangale ka ulatusliku kaalutusõiguse nn ajutiseks peetud tunnustamise tagasivõtmiseks, mis tekitab kõnealuse korra alusel tunnustatud kesksetele vastaspooltele õiguskindlusetuse. Olenemata kõnealusest õiguskindlusetusest võib kolmandat tingimust lugeda praegu täidetuks.
- (12) Selle põhjal võib järeldada, et Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatav Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalvekord vastab pärast üleminekuperioodi lõppu kõigile määruse (EL) nr 648/2012 artikli 25 lõikes 6 sätestatud tingimustele.
- (13) Käesolev otsus põhineb teabel, mis on praegu kättesaadav Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes alates 1. jaanuaris 2021 kohaldatava õigus- ja järelevalvekorra kohta. Kõnealust õigus- ja järelevalvekorda tuleks pidada samaväärseks ainult juhul, kui kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavad Ühendkuningriigi siseriikliku õiguse nõuded jäävad kehtima ka kõnealusel kuupäeval ja pärast seda ning neid kohaldatakse ja täidetakse ka edaspidi tulemuslikult, et vältida Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalvekorra muutmisest tulenevat negatiivset mõju samaväärsusele seoses õigusaktide või järelevalvega, mis võib luua ebavõrdsed tingimused liidu ja Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte vahel või ohustada liidu finantsstabiilsust. Kuna komisjon võib käesolevat otsust igal ajal muuta, selle peatada, läbi vaadata või tühistada, seda eelkõige juhul, kui kolmandas riigis toimub areng, mis mõjutab samaväärsuse kindlaksmääramist, siis on ESMA ja Inglise Panga vaheline tulemuslik teabevahetus ning järelevalvetegevuse koordineerimine käesoleva otsuse kehtivusaajal üks peamisi samaväärsena käsitamise tingimusi.
- (14) ESMA ja Inglise Panga vaheline teabevahetus nõuab laiaulatuslike ja tõhusate koostöölepingute sõlmimist vastavalt määruse (EL) nr 648/2012 artikli 25 lõikele 7. Nende koostöölepingutega tagatakse ka kogu asjakohase teabe ennetav jagamine määruse (EL) nr 648/2012 artikli 25 lõikes 3 osutatud asutustega, kaasa arvatud Euroopa Keskpank (EKP) ja muud Euroopa Keskpankade Süsteemi liikmed, et konsulteerida nende asutustega Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte tunnustatud staatuse küsimuses või kui nimetatud teave on nendele asutustele vajalik järelevalvekohustuste täitmiseks.

⁽⁶⁾ Pärast üleminekuperioodi lõppu on Ühendkuningriigis osutatavaid kliirimisteid käsitlev õigus- ja järelevalveraamistik sätestatud mitmes Ühendkuningriigi õigusaktis. See hõlmab muu hulgas Euroopa Liidust väljaastumise 2018. aasta seadust, 2020. aasta määrusi (muudatused ning üleminekusätted) (EList lahkumine) börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta, 2020. aasta määrusi finantsteenuste kohta (tulenevad muudatused) ning 2019. aasta finantsteenuste lepingute määrusi (ülemineku- ja säilitamissäte) (EList lahkumine).

⁽⁷⁾ Finantsteenuste ja -turgude 2000. aasta seaduse 2013. aasta määruste (börsivälised tuletisinstrumentid, kesksed vastaspoolled ja kauplemisteabehoidlad) 5. osa.

- (15) Määruse (EL) nr 648/2012 artikli 25 lõike 7 kohaselt sõlmitud koostöölepingutega tuleb tagada, et ESMA-l on igas olukorras vahetu ja pidev juurdepääs kogu teabele, muu hulgas teabele, mis võimaldab hinnata olulisi riske, mida Ühendkuningriigi kesksed vastaspoolde liidule või liikmesriikidele otseselt või kaudselt avaldavad. Koostöölepingutes tuleb täpsustada Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolde kliirimistegevusega seotud kiire teabevahetuse mehhanisme ja menetlusi, mis käsitlevad liidu väeringutes nomineeritud finantsinstrumente, kauplemiskohti, kliiringuosalisi ning liidu krediidiasutuste ja investeerimisühingute tütaretevõtjaid; koostalitluskokkuleppeid teiste kesksete vastaspooldega; omavahendeid; tagatisfondide moodustamist ja kalibreerimist, võimendustagatist, likviidsuseid vahendeid ja tagatisportfelle, kaasa arvatud stressitestid. Samuti tuleb koostöölepingutes täpsustada teabevahetuse mehhanisme ja menetlusi, et teavitada kiiresti mis tahes muutustest, mis mõjutavad Ühendkuningriigi kesksed vastaspoolde või nende suhtes kohaldatavat Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalvekorda; samuti et teavitada ESMA-t kiiresti mis tahes muutustest seoses Ühendkuningriigi kesksete vastaspooldega, mis võivad mõjutada liidu rahapoliitikat. Kooskõlas artikli 25 lõikega 7 teeb Inglise Pank samuti liidu asutustega tihedat koostööd. Eelkõige on oluline tõhusate koostöölepingute olemasolu ESMA ja Ühendkuningriigi vastutavate asutuste vahel seoses nende järelevalvetegevuse koordineerimisega, sealhulgas eelkõige menetlused Ühendkuningriigi tunnustatud kesksete vastaspooldega seotud sellise eriolukorraga tegelemiseks, millel on või võib olla ebasoodne mõju liidu turu likviidsusele või finantsüsteemi stabiilsusele.
- (16) Ühendkuningriigi ametiasutustelt eeldatakse liidu teavitamist kõigist muudatustest Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalvekorras, mis mõjutavad kliirimisteenuste osutamist Ühendkuningriigis. Komisjon jälgib koostöös ESMAga mis tahes muudatusi õigus- ja järelevalvekorras, mis võivad mõjutada kliirimisteenuste osutamist Ühendkuningriigis, samuti turu arengut ning järelevalvealase koostöö tulemuslikkust, sealhulgas kiiret teabevahetust ESMA ja Inglise Panga vahel. Komisjon võib igal ajal algatada läbivaatamise, kui asjaomased sündmused tingivad, et komisjon hindaks uuesti käesoleva otsusega tunnustatud samaväärsust, kaasa arvatud juhul, kui Ühendkuningriigi ametiasutused ei tee tulemuslikku koostööd, ei võimalda tulemuslikult hinnata riski, mida Ühendkuningriigi kesksed vastaspoolde avaldavad liidule või liikmesriikidele, või kui Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolde või Inglise Panga tegevus edendab tarbetut ja ebaausat konkurentsi.
- (17) Selleks et anda liidu kliirivatele liikmetele aega Ühendkuningriigi turutaristu suhtes oleva riskipositsiooni vähendamiseks ning et anda liidu kesksetele vastaspooldele aega arendada edasi oma suutlikkust asjaomase kauplemise kliirimiseks, ning pidades silmas õigus- või järelevalvekorra muutumise või turu arengu võimalikku mõju liidu ja liikmesriikide finantsstabiilsusele ja liidu rahapoliitika üleminekule ja toimimisele, peaks käesoleva otsuse kehtivusaeg olema piiratud.
- (18) Käesolev otsus annab ESMA-le aega põhjalikult kontrollida Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolde ja nende kliirimisteenuste või tegevuse süsteemset olulisust liidu seisukohast ning võtta kooskõlas määruse (EL) nr 648/2012 artikliga 25 asjakohaseid meetmeid finantsstabiilsusrisiki käsitlemiseks, sealhulgas soovitada komisjonil jätta Ühendkuningriigi keskne vastaspoolde tunnustamata või võtta tema tunnustus tagasi.
- (19) Selleks et anda ESMA-le piisavalt aega Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolde süsteemse olulisuse kontrollimiseks ning liidu kesksetele vastaspooldele piisavalt aega arendada edasi oma suutlikkust asjaomase kauplemise kliirimiseks, samuti selleks, et anda liidu kliirivatele liikmetele piisavalt aega Ühendkuningriigi turutaristu suhtes oleva riskipositsiooni vähendamiseks, on asjakohane, et käesolev otsus kaotab kehtivuse 18 kuud pärast selle kohaldamise alguskuupäeva.
- (20) Käesolev otsus peaks jõustuma võimalikult kiiresti, et tagada liidus asutatud kliirivatele liikmetele ja kauplemiskohtadele kooskõlas väljaastumislepinguga õiguskindlus enne üleminekuperioodi lõppu. Seetõttu tuleks käesolevat otsust kohaldada alates päevast, mis järgneb päevale, mil lõpeb liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis.
- (21) Käesoleva otsusega ette nähtud meetmed on kooskõlas Euroopa väärtipaberikomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 648/2012 artikli 25 kohaldamisel loetakse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalvekord, mida kohaldatakse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigis juba asutatud ja tegevusloa saanud kesksete vastaspoolte suhtes, samaväärseks määruses (EL) nr 648/2012 sätestatud nõuetega.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Selle kehtivusaeg lõpeb 30. juunil 2022.

Brüssel, 21. september 2020

Komisjoni nimel

eesistuja

Ursula VON DER LEYEN
